

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Кораблебудівний навчально-науковий інститут
(повна назва підрозділу)

Кафедра зварювального виробництва
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної
роботи

Слободян С.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

Методологія наукових досліджень
Methodology of scientific researches

рівень вищої освіти другий, магістерський

тип дисципліни обов'язкова

мова(и) викладання українська

Миколаїв – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «**Методологія наукових досліджень**» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 13 «Механічна інженерія» Спеціальності 131 «**Прикладна механіка**», освітня програма «**Інжиніринг зварювання та споріднених процесів**»

30 червня 2022 року. - 15 с.

Розробник: Лабарткава Андрій Володимирович, професор кафедри зварювального виробництва, канд. техн. наук, професор НУК.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «**Методологія наукових досліджень**» узгоджено з гарантом освітньої програми.

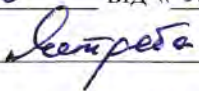
Гарант освітньої програми «**Інжиніринг зварювання та споріднених процесів**» Драган Станіслав Володимирович, канд. техн. наук, доцент, професор кафедри зварювального виробництва.

Гарант освітньої програми Станіслав ДРАГАН

Проект робочої програми навчальної дисципліни «**Методологія наукових досліджень**» розглянуто на засіданні кафедри зварювального виробництва
Протокол № 9 від « 30.06. »2022 р.

Завідувач кафедри Станіслав ДРАГАН

Проект робочої програми навчальної дисципліни «**Методологія наукових досліджень**» розглянуто методичною комісією Кораблебудівного навчально-наукового інституту
Протокол № 8 від « 29.08. »2022 р.

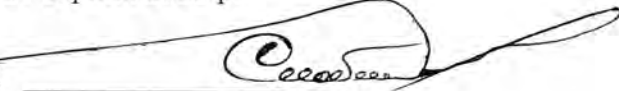
/ Голова Олександр БОНДАРЕНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «**Методологія наукових досліджень**» погоджено з навчальним відділом

Начальник навчального відділу Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «**Методологія наукових досліджень**» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 6 від 29 серпня 2022 р.

Голова НМР НУК Євген ТРУШЛЯКОВ

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	6
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування.....	11
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	11
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	14
9. Засоби навчання	15
10. Рекомендовані джерела інформації.....	15

ВСТУП

Анотація

Мета курсу «Методологія наукових досліджень»: ознайомлення із засадами організації наукових досліджень в Україні; оволодіння сучасною методологією наукових досліджень; ознайомлення з особливостями вибору напрямів наукових досліджень та визначення етапів науково-дослідної роботи; вивчення засад інформаційного забезпечення науково-дослідної роботи; ознайомлення з методами проведення теоретичних та експериментальних досліджень; ознайомлення з особливостями оформлення результатів наукової роботи; формування практичних навичок раціональної організації наукової роботи; забезпечення оволодіння вміннями оформлення наукових досліджень у вигляді рефератів, анотацій, тез, наукових статей, наукових доповідей, дисертаційної роботи; забезпечення засвоєння правил цитування, бібліографічних посилань; забезпечення вироблення вмінь відбору та аналізу наукових джерел, формулювання мети, завдань та актуальності наукового дослідження; вироблення вміння наукового обґрунтування результатів дослідження та презентації їх тощо. Вивчення дисципліни покликане сприяти розвитку раціонального творчого мислення, розв'язанню наукових проблем, що постають у процесі наукових досліджень, на високому методологічному рівні, що є запорукою отримання об'єктивних, повних і науково обґрунтованих результатів. Курс передбачає вивчення методологічних техніки і технології оформлення наукових праць, що має на меті надання допомоги в оформленні власних наукових досліджень відповідно до чинних вимог..

Abstract

The purpose of the "Methodology of scientific researches" course: familiarization with the principles of scientific research organization in Ukraine; mastering the modern methodology of scientific research; familiarization with the peculiarities of choosing areas of scientific research and determining the stages of scientific research work; study of the basics of information support of research work; familiarization with the methods of conducting theoretical and experimental research; familiarization with the peculiarities of the design of the results of scientific work; formation of practical skills of rational organization of scientific work; ensuring mastery of the skills of designing scientific research in the form of abstracts, abstracts, theses, scientific articles, scientific reports, dissertations; ensuring mastery of the rules of citation, bibliographic references; ensuring the development of the skills of selection and analysis of scientific sources, formulation of the goal, tasks and relevance of scientific research; developing the ability to scientifically justify research results and their presentation, etc. The study of the discipline is designed to promote the development of rational creative thinking, the solution of scientific problems that arise in the process of scientific research, at a high methodological level, which is a guarantee of obtaining objective, complete and scientifically based results. The course involves the study of methodological techniques and technology for the design of scientific works, which aims to provide assistance in the design of one's own scientific research in accordance with current requirements.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань: 13 Механічна інженерія	Обов'язкова	
Модулів - 1	Спеціальність: 131 Прикладна механіка Освітня програма: « Інжиніринг зварювання та споріднених процесів »	Рік підготовки	
Змістових модулів - 1		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: не планується		Семестр	
		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: другий (магістерський)	Лекції	
		15 год	
		Практичні заняття	
		15 год	
		Самостійна робота	
		60 год	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

ЗК1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати інженернотехнічні та науково-прикладні проблеми.

ЗК2. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ФК 1. Здатність застосовувати відповідні методи і ресурси сучасної інженерії для знаходження оптимальних рішень широкого кола інженерних задач із застосуванням сучасних підходів, методів прогнозування, інформаційних технологій та з урахуванням наявних обмежень за умов неповної інформації та суперечливих вимог.

ФК 2. Здатність описати, класифікувати та змодельовати широке коло технічних об'єктів та процесів, що ґрунтуються на глибокому знанні та розумінні теорій та практик механічної інженерії, а також знаннях суміжних наук.

ФК 3. Здатність до самостійної роботи і ефективного функціонування в якості керівника групи.

ФК 4. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, знання та пояснення до фахівців і нефахівців, зокрема і в процесі викладацької діяльності.

ФК 5. Здатність знаходити інноваційні рішення технічних проблем в галузі зварювання та споріднених процесах.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення курсу немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

РН1 Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання новітніх методів та методик проектування, аналізу і дослідження конструкцій, машин та/або процесів в галузі машинобудування та суміжних галузях знань;

РН4 Використовувати сучасні методи оптимізації параметрів технічних систем засобами системного аналізу, математичного та комп'ютерного моделювання, зокрема за умов неповної та суперечливої інформації;

РН5 Самостійно ставити та розв'язувати задачі інноваційного характеру, аргументувати і захищати отримані результати та прийняття рішень;

РН6 Розробляти, виконувати та оцінювати інноваційні проекти з урахуванням інженерних, правових, екологічних, економічних та соціальних аспектів;

РН7 Зрозуміло і недвозначно презентувати результати досліджень та проєктів, доносити власні висновки, аргументи та пояснення державною та іноземною мовами усно і письмово колегам, здобувачам освіти та представникам інших професійних груп різного рівня;

РН9 Організовувати роботу групи при виконанні завдань, комплексних проєктів, наукових досліджень, розуміти роботу інших, давати чіткі інструкції;

РН10 Вести пошук необхідної інформації в науково-технічній літературі, електронних базах та інших джерелах, засвоювати, оцінювати та аналізувати цю інформацію;

РН11 Розробляти управлінські та/або технологічні рішення за невизначених умов та вимог, оцінювати і порівнювати альтернативи, аналізувати ризики, прогнозувати можливі наслідки;

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень.

Тема 1. Наука та наукове пізнання. Наука як спосіб пізнання світу. Етапи становлення і розвитку науки. Основні наукові поняття. Функції науки. Класифікація наук. Проблема, гіпотеза. Поняття наукової теорії. Стандартна модель наукової теорії. Уявлення про наукове пізнання. Критерії науковості знання: істинність, обґрунтованість, інтерсуб'єктивність. Принцип достатньої підстави. Форми організації наукового знання: факт, положення, поняття, категорія, принцип, закон, теорія, ідея, гіпотеза, парадигма.

Література: [1] стр. 9-37, 96-116; [2] стр. 7-26.

Тема 2. Наука і наукове дослідження. Процес наукового дослідження: види, характеристики, рівні. Ознаки наукового дослідження. Види досліджень: пошукові, фундаментальні та прикладні; емпіричні, теоретичні, виробничі. Операції з поняттями. Сучасна система наукових знань. Поглиблення інтеграції суспільних, природничих і технічних наук. Дисциплінарні та міждисциплінарні дослідження.

Література: [1] стр. 124-134, 154-178; [2] стр. 30-43, 166-193

Тема 3. Імперативи наукової діяльності. Загальні поняття про наукову діяльність. Організація науково-дослідної діяльності в Україні. Особливості індивідуальної наукової діяльності. Напрямки наукової діяльності. Норми наукової етики. Система атестації наукових кадрів. Соціальна відповідальність вчених. Розвиток мережі закладів, що здійснюють підготовку наукових кадрів.

Література: [2] стр. 446-480, 492-510

Тема 4. Науковий метод та основи методології досліджень. Науковий метод. Предмет методології науки. Методологія наукового пізнання: поняття, класифікаційні рівні і основні принципи. Етапи науково-дослідної роботи. Співвідношення мети і завдань дослідження. Основні елементи методології наукових досліджень. Загальна характеристика методів науки. Класифікація методів наукового дослідження. Процес наукового дослідження. Методика дослідження. Результати дослідження.

Література: [1] стр. 124-134; [2] стр. 446-480, 492-510

Тема 5. Теоретичні методи досліджень. Принципи - інструменти пізнання. Абстрагування та ідеалізація. Методи аналізу, класифікації і побудови теорій. Теоретичні методи досліджень. Наукові закони, регулярність та випадковість. Задачі теоретичного дослідження. Складові теоретичного дослідження.

Література: [1] стр. 124-134, 154-178; [2] стр. 446-480, 30-51

Тема 6. Емпіричні методи дослідження та інструментарій обробки даних емпіричних досліджень. Основні поняття теорії вимірювань. Спостереження як метод пізнання. Експеримент як особлива форма наукового пізнання. Емпіричні методи дослідження. Загальні та спеціальні методи наукового дослідження.

Література: [1] стр. 154-178; [1] стр. 184-204; [2] стр. 166-192,

Тема 7. Системний метод досліджень. Методологія дослідження складних систем. Системний метод. Системний підхід і системний аналіз. Самоорганізація систем і синергетика. Синергетичний аналіз складно організованих систем. Методологія дослідження складних систем. Становлення системного метода досліджень.

Література: [3] стр. 55-79;

Тема 8. Моделі та метод моделювання в наукових дослідженнях. Подібність і моделювання в наукових дослідженнях. Поняття моделі. Класифікація та види моделей. Організація та обробка результатів експерименту в критеріальній формі. Фізична подібність і моделювання. Аналогова подібність і моделювання. Математична цифрова подібність та моделювання.

Література: [3] стр. 91-116; стр. 118-130;

Тема 9. Структура та етапи наукового дослідження. Етапи наукового дослідження: постановка проблеми, пошук та формулювання наукової теми, вироблення методології, збір та аналіз фактів, експеримент, висновки, апробація. Наукова проблема як основа задуму

дослідження. Актуальність проблеми та її обґрунтування. Категоріальний апарат наукового дослідження. Понятійний апарат дослідження. Структурні елементи наукового дослідження.

Література: [2] стр.446-517;

Тема 10. Інформаційна база наукового дослідження. Поняття, терміни та роль інформації в проведенні наукових досліджень. Види та галузі інформації. Пошук вторинної документальної інформації з теми дослідження, бібліографічні видання. Отримання і аналіз первинної інформації. Інформація в інформаційно-пошукових системах бібліотек та установах науково-технічної інформації. Вторинна інформація. Процес збору та аналізу наукової інформації. Особливості інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження. Правила роботи з науковою літературою. Поняття про академічну доброчесність.

Література: [1] стр.236-254; стр.277-301; [2] стр.518-564; стр.588-596; [3] стр.197-208;

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	сем	с.р.		л	сем	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Основи інтелектуальної власності								
Тема 1. Наука та наукове пізнання. Наука як спосіб пізнання світу.	7	1	2	5				
Тема 2. Наука і наукове дослідження.	7	1		5				
Тема 3. Імперативи наукової діяльності. Загальні поняття про наукову діяльність.	8	2	2	4				
Тема 4. Науковий метод та основи методології досліджень.	7	1	1	5				
Тема 5. Теоретичні методи досліджень. Принципи - інструменти пізнання.	7	1	1	5				
Тема 6. Емпіричні методи дослідження та інструментарій обробки даних емпіричних досліджень.	9	2	2	5				
Тема 7. Системний метод досліджень.	8	2	1	6				
Тема 8. Моделі та метод моделювання в наукових дослідженнях.	10	2	2	6				
Тема 9. Структура та етапи наукового дослідження.	10	2	2	6				
Тема 10. Інформаційна база наукового дослідження.	8	1	1	6				
Разом за змістовим модулем 1	45	15	7	31				
Усього годин	90	15	15	60				

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Стан та розвиток науки в Україні. Ознайомлення з системою підготовки кадрів в Україні	2	
2	Роль вимірювань в науці та техніці. Ознайомлення з методами та засобами вимірювань	2	
3	Обґрунтування вибору складових частин експериментальної установки	2	
4	Побудова схеми автоматизованого експерименту. Підбір технічних засобів для автоматизованого вимірювання температури, тиску та інших параметрів	2	
5	Математична обробка результатів вимірювань різного типу	2	
6	Методи представлення результатів досліджень	2	
7	Розрахунки аналітичних залежностей результатів експерименту. Практичне використання методів кореляційного аналізу	2	
8	Принципи та норми академічної доброчесності	1	
	Разом	15	

Самостійна робота Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекційних занять	15	
2	Підготовка до семінарських робіт	15	
3	Підготовка до поточного модульного контролю	15	
4	Написання реферату	15	
	Разом	60	

Індивідуальні завдання

Мета індивідуальної роботи полягає у глибокому вивченні суті методології наукових досліджень.

Результатом індивідуальної роботи є реферат обсягом 5-15 сторінок друкованого тексту через 1,5 інтервали 14-м кеглем.

Реферат є результатом самостійних досліджень на основі вторинної (існуючої) інформації. Завданням роботи є співставлення точок зору різних авторів стосовно проблеми, що розглядається у рефераті та формування власної точки зору на цю проблему. Особливу увагу слід приділяти виявленню та аналізу протиріч.

На початку роботи слід чітко сформулювати мету досліджень, що повинна відповідати заданій темі реферату, а також завдання, які необхідно вирішити для досягнення мети досліджень.

Виконання індивідуальної роботи необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, нормативних актів тощо, що наведені у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури і практичних матеріалів,

які студент повинен знайти і опрацювати самостійно. В цих методичних вказівках до кожної теми надано коротку характеристику змісту.

Робота повинна бути написана студентом самостійно, своїми словами. Забороняється переписувати зміст підручників, нормативних актів тощо. Цитування робіт окремих авторів необхідно наводити з посиланням на джерела їх опублікування, що наводиться в кінці роботи у списку використаної літератури.

При написанні роботи студент повинен поряд з теоретичним висвітленням аспектів теми, дати її аналіз з залученням практичних матеріалів щодо охорони, захисту і використання прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Теми рефератів для індивідуальної роботи

1. Визначте особливості науки як системи знань, соціального інституту, культурного та цивілізаційного феномена.
2. Охарактеризуйте головні ознаки науки як дослідницької діяльності.
3. Проаналізуйте історію науки як низку глобальних наукових революцій, у яких постали певні типи наукової раціональності.
4. Покажіть роль засад наукового знання – ідеалів і норм, наукової картини світу та філософських засад.
5. Поясніть, у чому полягають особливості постнекласичного типу наукової раціональності та відповідних йому методологій наукового дослідження.
6. Охарактеризуйте основні положення логічного позитивізму як методологічної програми. Опишіть зміст формальних теорій підтвердження та пояснення.
7. Визначте зміст редукціонізму як методологічної настанови.
8. Порівняйте критерії демаркації між наукою та не-наукою: верифікаціонізм і фальсифікаціонізм.
9. Проаналізуйте методологію фальсифікаціонізму К. Поппера.
10. Проведіть порівняльний аналіз понять парадигма і науководослідницька програма.
11. Поясніть роль наукового співтовариства у процесі розвитку науки.
12. Опишіть, як змінюється класична концепція раціональності в межах історичної школи.
13. Розкрийте підстави критики історичними ідеї об'єктивності в науці і визначте роль особистісного знання.
14. Поясніть зв'язок наукових революцій і відкриттів з позиції різних представників історичної школи.
15. Визначте ознаки "ідеологічності" науки за П. Фейєрабендом.
16. Поясніть проблему несумірності й опишіть рівні її розгляду.
17. Охарактеризуйте зміст проблеми реалізму в сучасній філософії науки.
18. Визначте зміст критики догматичної раціональності Ларі Лауданом.
19. Охарактеризуйте нову теорію значення Х. Патнема та С. Кріпке.
20. Охарактеризуйте концепцію "реалізму з людським обличчям" Х. Патнема.
21. Покажіть схожість і відмінності у критиці класичного ідеалу раціональності Х. Патнема і М. Мамардашвілі.
22. Визначте основні риси концепції конструктивного реалізму Б. ван Фраассена.
23. Покажіть, які види методів використовуються у вашій галузі науки.
24. З'ясуйте, які ідеалізації мають місце при створенні абстрактних теоретичних об'єктів у вашій галузі науки.
25. Визначте, які абстрактні об'єкти є вихідними (входять до фундаментальної теоретичної схеми), а які є конструктами, створеними в межах спеціальних теоретичних схем.
26. Зіставте емпіричні залежності та теоретичні закони у вашій галузі науки, покажіть їх співвідношення.
27. Назвіть ознаки сучасної глобальної наукової революції як становлення постнекласичної науки.

28. Опишіть зміну засад розуміння реальності в сучасній науковій картині світу від незмінності до глобального еволюціонізму.
29. Проаналізуйте співвідношення синергетики як загальнонаукової дослідницької програми вивчення процесів самоорганізації та синергетичних теорій у різних наукових дисциплінах.

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування

Методами навчання є:

- *лекція - усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;*
- *робота з літературою - опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти;*
- *вправа - планомірне, організоване, повторне виконання дій із метою оволодіння ними або підвищення їх якості;*

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- *контрольні тестові роботи програмованого типу (перелік запитань і можливі варіанти відповідей);*
- *фронтальне опитування на практичних заняттях;*
- *реферат за заданою темою;*

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю, оцінки з опитування на семінарських заняттях та оцінки за виконання реферату. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Практичні (Денна форма)	Критерії оцінювання
3	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
2	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді.
	<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 30 балів (10 семінар по 3 бали).</i>

Поточний модульний контроль у форму тестування (денна форма)

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	18	17	16	14	12	10	9	8	7	6

Критерії оцінювання реферативної роботи

Викладене розуміння реферату як цілісного авторського тексту визначає критерії його оцінювання: *новизна змісту; обґрунтованість вибору джерел; ступінь розкриття сутності питання; дотримання вимог до оформлення.*

Новизна змісту:

- а) обґрунтування актуальності теми дослідження;
- б) новизна й самостійність у постановці проблеми, формулювання нового аспекту відомої проблеми у встановленні нових зв'язків (міжпредметних, внутрішньопредметних, інтеграційних);
- в) уміння працювати з дослідженнями, дотичними до теми реферату, аналітичною літературою, уміння систематизувати й структурувати матеріал;
- г) наявність авторської позиції, самостійність оцінок і суджень;
- д) стильова єдність тексту.

Ступінь розкриття сутності питання:

- а) відповідність плану темі реферату;
- б) відповідність змісту й плану реферату;
- в) повнота й глибина знань з теми;
- г) обґрунтованість способів і методів роботи з матеріалом;
- д) уміння узагальнювати, робити висновки, зіставляти різні точки зору за проблематикою питання.

Обґрунтованість вибору джерел:

- а) оцінка використаних літературних джерел: розгляд найбільш відомих робіт з теми дослідження (у т.ч. публікації у періодичних виданнях, статті, дисертації та автореферати тощо).

Дотримання вимог до оформлення:

- а) правильність оформлення посилань на використані літературні джерела;
- б) оцінка грамотності й культури викладу наданого матеріалу (у т.ч. орфографічної, пунктуаційної, стилістичної культури), володіння термінологією;
- в) дотримання вимог до обсягу реферативної роботи.

40	виконані всі вимоги до написання й захисту реферату: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, наведені правильні відповіді на додаткові питання викладача та присутніх у аудиторії
35	виконані всі формальні вимоги до написання й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, наведені правильні відповіді на додаткові питання викладача та присутніх у аудиторії
30	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано на належному рівні
20	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; не витриманий обсяг реферату; є недоліки в оформленні; на додаткові питання викладача та присутніх у аудиторії при захисті дані неповні відповіді

15	є істотні недоліки стосовно вимог до написання реферату. Зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання викладача та присутніх у аудиторії; під час захисту відсутній висновок
10	тема реферату не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, оформлення не відповідає встановленим вимогам, відсутня логіка викладу представленого матеріалу
0	Реферативна робота не виконана

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних занять	8x3 бали = 24 балів	
Виконання реферативної роботи	1x40 балів = 40 балів	
Поточний модульних контроль	2x18 балів= 36 балів	
Всього	100	

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Вид роботи	Кількість балів	
			Денне відділення	Заочне відділення
ЗМ 1	T1	Відповіді на семінарі	3	
	T2	Відповіді на семінарі	3	
	T3	Відповіді на семінарі	3	
	T4	Відповіді на семінарі	3	
	T5	Відповіді на семінарі	3	
	ПМК		15	
ЗМ 2	T6	Відповіді на семінарі	3	
	T7	Відповіді на семінарі	3	
	T8	Відповіді на семінарі	3	
	T9	Відповіді на семінарі	3	
	T10	Відповіді на семінарі	3	
	ПМК		15	
		Реферативна робота	40	
Разом			100	

9. Засоби навчання

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Методологія наукових досліджень. Підручник / Данильян О., Дзьобань О. – Х.: Право. 2019. – 368 с.
2. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>
3. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.

Допоміжна література

3. Хрестоматія з історії та філософії науки / Галіченко М.В., Поліщук І.Є. – Херсон, 2018.
4. Методологія наукових досліджень. Підручник / Стеченко Д.М., Чмир О.С. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 317 с.
5. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 236 с. URL: https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishayev_Demidov.pdf
6. Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2017. – 448 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16993/1/Danilyan_Dzoban_NP-58.pdf
7. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с. URL: <https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/Articles/gornostal/vajinskii%20posibnyk.pdf>
8. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В.С. Антонюк, Л.Г. Полонський, В.І. Аверченко, Ю.А. Малахов. – К.: НТУУ «КПІ», 2015. – 276 с. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/18679/1/АнтонюкМетодология%20наукових%20досліджень%20.pdf>